

-Klockan är 14 och jag hälsar välkomna till dagens myndighetsgemensamma pressträff om det senaste läget gällande covid-19. Urban Lindberg, Anders Tegnell och Svante Werger deltar, även smittskyddsläkare i region Uppsala, Johan Nöjd, är med. Det går bra att ställa frågor till hela gruppen efteråt, även från journalister som deltar digitalt. Anders Tegnell, varsågod.

-Välkomna hit! Vi tittar på det globala läget, vi är på en högre nivå, fler än 2400 fall i veckan. Tyvärr fortsätter den trend vi sett under en längre tid. En stor del av trenden är EU. Ni ser att ökningen sker allt snabbare. Vi ser från många håll, från att ha varit en smitta bland yngre vuxna, så drabbas nu sjukvården allt mer. I Sverige hade vi funderingar på om det lugnar sig, men tyvärr har vi en eftersläpning i rapporteringen. Många regioner hinner inte med, så vi har en ökning i Sverige förra veckan än veckan innan. Splittrat mellan olika regioner. Men tyvärr återigen uppe på högre tal. IVA-vården ökar vecka från vecka, men från låga tal. Urban pratar mer om det strax. Inte hög belastning än, även om det varierar. Även antalet avlidna är på låga nivåer. Den ökning som vi ser har inte slagit igenom på belastning inom vården eller avlidna. Inte heller äldreboenden är så drabbade, men viktigt att hålla koll på. Utvecklingen varierar, Stockholm har haft en ökning en längre tid. Den verkar vara avstannande, men är på höga nivåer. Det går inte att jämföra med i våras, eftersom vi provtar mer nu. Vi är inte uppe i samma nivåer som i våras. Även om det kan se ut. Gävleborg klarar sig bättre, till exempel, de ligger på runt 50 personer per vecka. Skåne har fått en viss negativ utveckling, senaste veckan. Annars har det varit lugnt. Även där är det framförallt mycket spridning i samhället, inte påverkan på vården. Västra Götaland syns inte lika tydligt som i Skåne. Där ser man en viss ökning på inlagda. En blandad bild i olika delar av landet, men en negativ utveckling. Vi ska prata om Uppsala speciellt idag, vi har haft en negativ utveckling. Vi har fattat beslut om att införa allmänna råd i Uppsala regionen, med tanke på utvecklingen där, och påverkan på vården. Jag överlåter till Johan att prata lite mer om det.

-Tack, jag kanske skulle stoppa min video. Så jag stoppar den, så kan du visa första bilden. Tack. Här är antalet fall, påverka PCR-prover per 7 dagar. Det är sedan pandemins början i mars, och framåt. Det kan vara svårt att få överblick. De höga staplarna är från när provtagningen släpptes fri för allmänheten att vem som helst kunde logga in och boka provtagning via 1177. Då var det höga toppar, säkert med en del som hade samlats ihop sig och provtogs. Vi tror inte det var exceptionellt många som hade infektion då, utan ett uppsamlingsheat. Under sommaren var det lågt, vi hade ganska stabilt, ungefär 50 fall i veckan. Det började stiga under hösten, och vi ser de sista 3 veckorna, har vi en mycket högre nivå, uppemot 400 prover förra 7-dagarsperioden. Denna period släpar lite, men den kommer antagligen också vara hög. Nästa bild. Här har vi andelen positiva prov. Alltså hur många av de som lämnar prov som är positiva. Här ser vi att i början är det svårt att säga så mycket, då var det så stränga indikationer för att få lämna prov, till exempel att man var inlagd, då var andelen högre. Sedan den allmänna provtagningen kom igång såg vi en stabilisering. Vi låg på låga nivåer. Sista veckorna är klart högre, upp emot 7 % hade positiva resultat för 2 veckor sedan. Nästa bild. Åldersgrupper - var smittspridningen sker - så pratade man mycket om unga och studenter för några veckor sedan. Vi ser att yngre vuxna, 20-29 stack ut framförallt för några veckor sedan, med en del "kluster" i studentmiljöer, men det vi ser efteråt är att andra grupper kommer efter, så det är inte så stor skillnad nu. Vi ser en smittspridning i alla åldersgrupper nu. Men fortsatt små tal i de äldre grupperna. Nästa. Här har vi då antalet som ligger inne på sjukhus. Det är en fjällkedja. Ungefär där de höga topparna är, med över 100 patienter inlagda på sjukhus, det var i mars och april

framförallt. Den röda delen är inlagda på intensiv. Där var det besvärligt och jobbigt. Sedan hade vi en nedgång, och under sommaren var det 4-6 inlagda patienter, och ganska många veckor ingen. I oktober har vi en dum, oroande, utveckling. Det stiger fort, och för några veckor hade vi 4 patienter, nu är det 33 inlagda, vara 8 på intensiv. Vi har hela tiden sagt att antalet inlagda är toppen på isberget, så det är oroande. Över till Anders.

Ja, det baserar på det vi gått vidare till med Uppsala, om beslut för allmänna råd från Folkhälsomyndigheten för att skärpa upp läget i Uppsala.

Då har vi, tagit beslut om sådana allmänna råd för Uppsala för 2 veckor framåt, två huvudområden - ett för kollektivtrafiken och ett för sociala kontakter.

Vad vi säger är att man behöver vara ännu noggrannare, fysisk kontakt med andra än de man bor med, och att man bör avstå från att arrangera och delta i socialt umgänge, för mycket av den bra statistik som finns i smittspårning är att man hittar fall från sådana aktiviteter.

Och att vi lägger kraft på verksamheter för att undvika kontakt där.

Och undvika kollektivtrafiken, men att det ska gälla i två veckor.

Vi ska ha kontinuerliga möten med Uppsala för att kontrollera om det behöver förlängas eller förändra.

Vi vill också understryka att söka vård vid behov och inte att man avstår besök för kontroll av sjukdomar, för det har funnits tendenser till det, och det är viktigt att man inte skapar problem genom att undvika sådana sjukhusbesök.

I grunden är det dessa råd som gäller, skärpt i Uppsala. Stanna hemma vid minsta symtom.

Betänk avståndet, att undvika att träffas i större sammanhang, jobba hemifrån, testa sig vid symtom, och tänk på handhygien.

Är man 70 år eller äldre och tillhör riskgrupp är allt ännu viktigare.

Allt för oss.

-En kort rapport från Socialstyrelsen med anledning av covid-19.

Vi har idag 30 på intensivvård i Sverige med anledning av covid-19, det är 9 % av alla på IVA.

Det är 9 regioner som rapporterar 0 inlagda på IVA.

Vi har en ledig kapacitet motsvarande 35 %.

Vi ser ju alltså inte någon jätteeffekt i det här läget av den ökade smitta som vi sett.

Men vi inväntar rapporter och får återkomma torsdag hur regionerna bedömer påverkan av smittspridningen.

Tack.

-Tack.

En viktig del i vårt arbete på MSB, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, har varit att bidra till beredskap i samhälle för konsekvenser.

I slutet av förra veckan redovisade vi en specifik aspekt - behovet av skyddsutrustning utöver för vården - det kan gälla för livsmedelsindustrin, energi eller arbetet med säkerhet.

Förkläden, visir och andra delar behövs i stora delar av samhället.

I vår rapport framgår att det inte råder akut brist på skyddsutrustningen.

Det går att köpa, men leverantörskedjorna är något sårbara.

Vår samhällsviktiga verksamhet kommer inte drabbas, där smittspridningen utvecklas i lugn takt.

I mer utmanande scenario - scenario 1 och 2, kan det bli besvärligt.

Hur besvärligt beror på hur pandemin utvecklas i övriga världen.

Den brist som kan uppstå i övrig samhällsviktig verksamhet är inga stora volymer jämfört med vården, men en eventuell bristsituation kan få allvarliga konsekvenser, så att samhället i vissa delar fungerar sämre.

MSB lyfter fram förslag till åtgärder, där regeringen beslutar.

Jag kan nämna att inom vården finns gott om skyddsutrustning i lager.

Andra förslag är sånt som vi myndigheter inom berörda verksamheter i stor utsträckning kan arbeta vidare med själva.

Gemensamma upphandlingar och mellan verksamheter, med stöd av oss på MSB.

I rapporten som finns på MSB.se går det att läsa om allt mer i detalj.

Mitt budskap är att denna rapport visar att pandemin pågår fortfarande och fortfarande kan utvecklas så den får följdkonsekvenser i olika delar av samhället, inte bara i hälso- och sjukvård.

Även om vi arbetar för beredskap är det naturligtvis ännu viktigare att vi alla gör allt vi kan för att läget ska vara stabilt, håller avstånd, hjälper till, tar ansvar, och fortsätter vara en del av lösningen. Tack.

-Tack för det.

Då tar vi frågor.

-Hej, från Aftonbladet.

Till Anders Tegnell.

Det som nu införs i Uppsala, är det en lockdown, men om inte, varför då?

-Nej, men det är inte en lockdown, en lockdown implicerar att man stänger ner hela samhället.

Vi har försökt fokusera på riskområden, de som uppkommit i Uppsala är i stor utsträckning de kända.

Då är det viktigt att skärpa mot dessa riskaktiviteter.

-Hur skiljer sig dessa råd från era vanliga råd?

-Det är en skärpning, att man ska undvika umgås med andra än de man bor med, så vi höjer ribban på en 2-veckorsnivå för att bryta trenden, som nu börjar drabba vård.

-Ja, från Tv4, till Anders Tegnell.

Det här som ni specificerar att råden omfattar olika verksamheter som affärer, idrottsanläggningar och

arbetsplatser, hur förstå det?

-Ja, man måste stötta individer att ta sitt ansvar.

Det kan vara att förenkla hemjobb, eller att tillse att man kan besöka något ställer mindre personer.

-Träningar också?

-Inte specifikt.

Men allmänt gäller att hålla igen på kontakter utanför hushållet.

-Så om man spelar i fotbollslag, är det olämpligt att delta i träningar?

-Ja, det är fall till fall, men signalen är att dra ner på så mycket som möjligt. MEn för barn är det viktigt att delta i sådan verksamhet.

-Från Dagens Nyheter, till Anders Tegnell och kanske någon annan. Varför införa dessa allmänna råd, om man kollade på siffrorna så börjar det nu gå ner?

Varför inte införa det i Skåne, där det visserligen är på lägre nivå, men där ökningen går snabbare?

--DE allmänna råden vann laga kraft för en vecka sen. De har inte funnits så länge. DE vann laga kraft egentligen igår.

Det fanns ingen möjlighet förrän nu att gå in med det.

Däremot har vi haft diskussion med Folkhälsomyndigheten senaste veckorna.

-vi utesluter inte flera regioner, vi kommer ha en dialog, bland annat med Skåne. Det viktiga som händer i Uppsala som man inte ser någon annanstans är trycket på vården. Vi vill försöka få ett stopp. Det är första gången vi använder de allmänna råden, för att se hur effektivt det är.

-Nu gäller det i 2 veckor, sedan släpper man dem? Eller trappar man ner?

-vi får se, vi har en utvärdering efter de 2 veckorna. Det är en kort tid. Men utifrån vad vi ser, så förlängs de, eller så går vi tillbaka till råden som gäller alla.

-Vad är syftet med att ha det i 2 veckor? Vi har pratat om andra länders lockdowns, att det inte anses ha effekt, varför skulle det bli på ett annat sätt?

-Vi öppnar inte upp efteråt, det är skillnaden, vi försöker bryta smittkedjorna som uppkommit i Uppsala, och går sedan tillbaka till de råd, rekommendationer och insatser som vi gjorde och som visade sig vara effektiva att hålla smittan nere.

-TT : Skärpningen, påverkar det resandet till och från Uppsala? Ska man stanna hemma om man bor i Uppsala?

-Det finns en möjlighet att ha med det, men vår gemensamma bedömning landade i att det inte är en risk nu.

-Ekot, till Anders Tegnell. Om detta inte minskar trycket och smittspridningen i Uppsala, finns någon nästa nivå? Och hur skulle den se ut i så fall?

-Vi använder 2 av de 7 allmänna råden, jag vet inte om du tänkt mer på det Johan?

-ja, vi tänker, men vi håller korten till bröstet, eftersom vi inte vill peka åt något håll som inte stämmer senare. Det vi försöker göra är just detta, privata sammanhang. Därför blir det en allmän sak, att man undviker fysisk kontakt med andra. Om man såg en stor smittspridning inom ett specifikt arrangemang, skulle det varit lättare att peka på det, men när vi ser att folk smittas lite överallt, och det gemensamma är att man samlas mer eller mindre många, så är det naturligt att peka generellt.

-SR till Anders Tegnell. Ser vi klusterspridning i städerna, eller är det långsam samhällsspridning?

-Vi får tolka det i Uppsala som en samhällsspridning. Det sprids i olika åldersgrupper. Det går att koppla till privata fester, men det går inte att koppla till en gemensam källa. Så är det inte i Uppsala.

-Samma sak i Skåne och Stockholm?

-Skåne har vi haft dialog med, det verkar vara en samhällsspridning mer där, Stockholm menar jag, Skåne återkommer jag till.

-Kollektivtrafiken, man sa att man inte smittar där så mycket, tidigare. Nu avråder ni från att åka kollektivtrafiken i Uppsala, men vad vet ni om smittan där? Och hur skulle en smittspårning gå till där?

-Tyvärr har vi försökt skanna området där. Det finns inte så många bra studier på smitta i kollektivtrafiken. Inte så lätt att studera heller. En viktig andel av smittspridningen kan ske där, även om det är få tillfällen, så är det det som flyttar smittan från en arbetsplats eller familj till en annan. Det finns få studier. Smittspårningen då. Vi har fokuserat på att smittspåra i familjerna. Att göra det i kollektivtrafiken är omöjligt, som du säger.

-SVT uppsala - en fråga till Anders Tegnell. Inte fråga om en lockdown säger du. Men hur ska det se ut i

Uppsala län under de närmaste 2 veckorna?

-Hur utvecklingen ska se ut?

-Hur man ska bete sig.

-Undvik privata fester, att arrangera dem och gå på dem. Jobba hemifrån, dra ner på nära umgänge förutom de du normalt sett umgås med, det är huvudbiten.

-Hur ska restauranger, butiker och andra bete sig?

-Vi diskuterar det i ett separat spår, men utifrån vad vi sagt, bör vi inte träffas i stora grupper på restaurang heller. Om du ska ut - gå med familjen i så fall. Och håll avstånd, i butiker, gör det så lätt som möjligt att inte skapa smittkedjor.

-skolbarn och ungdomar, hur ska de bete sig?

-Fortsätta gå i skolan.

-Det här med social distansering har vi arbetat med i månader, men hur skiljer sig rådet att undvika fysisk kontakt?

-Egentligen inte radikalt, men vi var bättre på att undvika nära kontakter under våren än vad vi är nu. Vi vill tillbaka dit, så försök gå tillbaka till hur ni uppförde er då.

-GP : Till Anders Tegnell. Resor - smittskyddet här i Västra Götaland uppmanar till att undvika onödiga resor utomlands, och Norge har sagt att det har en effekt med deras karantänsregler. Ser ni att resor utgör en risk?

-Det beror på hur man hanterar det efteråt. Om man är uppmärksam, testar sig om man har symtom. Vår bedömning är inte att karantänsregler tillför något. Det lilla resande tror jag inte gör så stor skillnad med tanke på hur många fall vi har. Men när man kommer tillbaka från områden med större smittspridning än i Sverige så ska man vara uppmärksam. Om man varit i kretsar där man normalt sett inte är ska man vara uppmärksam.

-du var inne på en risk, är det inte aktuellt med en skarpare uppmaning om utlandsresor?

-Det är komplicerat, som norska exemplet tydliggör.

Det får stora konsekvenser för inblandade på olika sätt.

Det ökar social isolering som många känner.

Då får man väga de möjliga vinsterna som finns med negativa aspekter.

-En annan fråga som fler undrar över är Halloween - kan man knacka på säkert och fråga om bus eller godis även i år?

-Det går det, men man får tillse att det sker ordentligt, och att man kommer överens om hur det ska gå till, kan vara svårstyrt om man inte känner varandra sen tidigare, ordentligt genomtänkt går det.

-Tack.

-Då har vi en fråga från Upsala Nya Tidning.

-Du hörs inte.

-Hörs jag?

-Yes.

-Ja.

Region Uppsala lämnade råd till invånarna i länet redan förra veckan.

Vad skiljer dessa lokala rekommendationer från de som regionen lämnat - är det svagare eller starkare?

-Vill du börja, Johan?

-Jag kan börja säga.. Det är i sak inte så stor skillnad, du var ju med på pressträffen, vi talade om det personliga ansvaret och att arbetsgivare underlättar för hemjobb mer som det var i våras.

Den stora skillnaden får vi väl se vad det blir.

Men Folkhälsomyndigheten vill ju liksom ställa sig bakom oss tidigare.

Sen när det blir snack om formella råden under en begränsad tid kanske man känner det är speciellt just nu, mer än de allmänna råd som vi upprepat tidigare.

-En annan fråga.

Det talas om fysisk kontakt. Vad innebär det mer konkret?

-Jag tror vi är överens, jag och Anders Tegnell, att vi menar det man sagt, som närkontakt hela tiden för smitta, att man står inom någon meters avstånd från varandra. Så det rent teoretiskt kan vara tal om smittspridning.

Det behöver inte innebära kroppskontakt men att man är nära. Det går att träffas utan sådan närkontakt. Anders Tegnell kan komplettera.

-Ja, det är den definition som etablerats internationellt, att vara nära varandra inom någon meter, och så pass länge - en kvart eller så - det är den kombinationen, den typen av kontakt som innebär högsta risk för smitta vilket vi vill minimera i Uppsala.-

-Det är det allmänna råd man gett i ett halvår? Vad är skillnaden ?

-Ja, skillnaden är att vi pekar på vissa aktiviteter, att det kan bli svårt eller omöjligt att arrangera en sådan stor fest där man kan upprätthålla social distansering, istället för en allmän rekommendation pekar vi på vissa aktiviteter där vi vet att det är svårt att hålla avstånd.

-En annan fråga, om projektet "Crash covid" i Uppsala, som visar att lönehelger är riskfaktor, hur smittspridningen gick förra gången folk fick betalt. Nu är det snart dags igen. Finns särskilda rekommendationer kring detta?

-Mycket lönehelger är kopplade till festligheter, att man träffar i större sällskap annars, har ett uteliv där man inte håller avståndet.

Det är väl ganska logiskt att man ser ökad smittspridning vid sådana tillfällen då man har mer resurser att

genomföra sådana saker.

-Vetenskapsradion har en fråga.

-Vi hör inget.

-Har Vetenskapsradion en fråga?

-Nu? Nu! Fantastisk.

Jag har glapp i ljudet.

En fråga till Johan Nöjd och en till Anders Tegnell.

Och till Johan Nöjd: Det här med att det är svårt med smittspårning i kollektivtrafiken, men omöjligt?

När ni gör smittspårning i kollektivtrafiken, får man frågor om var man rest, så man gör smittspårning på en viss busslinje eller tåg?

-Det blir alltid individuellt samtal mellan smittspårare och den som fått positivt resultat, det man fokuserar på är var man tror man blivit smittad, sen får man frågan om vilka man kan ha smittat eller haft kontakt en dag innan man blev sjuk.

Men kollektivtrafiken blir svår att utesluta som smittkälla, för det är frågan vad personen tror, lite så kan det vara, om man hör att det är vanligt att man blivit smittad på fest finns chans att man ska tänka igenom, så kanske man tror en fest hellre än en viss buss.

Men man försöker höra lite om detta med trängsel, också.

Vi är måna om att det inte uppstår trängsel så det uppstår smittorisk. Tack.

-Det låter som att man kanske skulle, det skulle finnas fler vägar att gå där. Jag funderar på det med superspridare, man kan tänka sig en sådan på en buss. Vad vet man om dessas roll?

-Ja, det har uppmärksammats mycket. Det finns ganska många exempel.

I vetenskaplig litteratur om vad man kallar super spreading event, alltså händelser, det är inte en person, utan en person i en viss kontext, det får man minnas.

Vi har en långfärdsbuss i Kina, till exempel.

Vi har inte, vi håller på att samla in klusterutbrott, och ser inte så tydligt, på många events har det varit många som blivit smittad.

Det är blandad kompott och inte alltid lätt att hitta.

Men smittspårning i kollektivtrafiken, det är inte omöjligt att få bättre koll på det.

Men omöjligt är det ju i princip att veta vilka som varit på samma ställe samtidigt, den sorts smittspårning som görs på flyg går inte att göra i kollektivtrafiken.

Då har vi en fråga från The Local.

-Johan Nöjd sa att du undviker att man ska undvika att resa om man är en riskgrupp, men varför gör ni inte det? Och hur säkra är ni på att det kommer gå ner?

-Svårt att säga något, men som Anders Tegnell sa så är det 7 olika punkter, och jag tycker att de vi valt är rimliga. Anders Tegnell kan utveckla.

-Vi vet inte. De vi valt är 2 områden, där vi ser en spridning i Uppsala, och där vi kan få en beteendeförändring, men vi följer upp och får se.

-En till fråga. Om man skulle rekommenderas undvika cafeer, restauranger och så vidare, skulle de stängas då? Eller kan de hålla öppet för de som inte följer rekommendationerna?

-Detta är allmänna råd, de är inte tvingande på det sättet. Det är upp till varje ställe om man stänger eller inte. Om vi ser bakåt så skulle många stänga, som vi såg i våras. Vi använder andra rekommendationer för restauranger och så vidare, så om vi skulle stänga ner dessa skulle vi använda den lagstiftningen istället.

-Tack för det! Då tar vi enskilda intervjuer, Folkhälsomyndigheten är i foajén, vi ber er vänta tills ert

namn ropas upp för att undvika trängsel. Tack!